Väestötietopalvelut / Minna Kökkö

24.2.2025

Digi- ja väestötietoviraston lausunto koskien kansalaisaloitetta termien äiti ja isä säilyttämiseksi lainsäädännössä, palveluissa ja yhteiskunnassa (KAA 6/2024 vp)

Kansalaisaloitteessa ehdotetuilla muutoksilla ei ole mainittavia toiminnallisia tai taloudellisia vaikutuksia Digi- ja väestötietoviraston palveluihin.

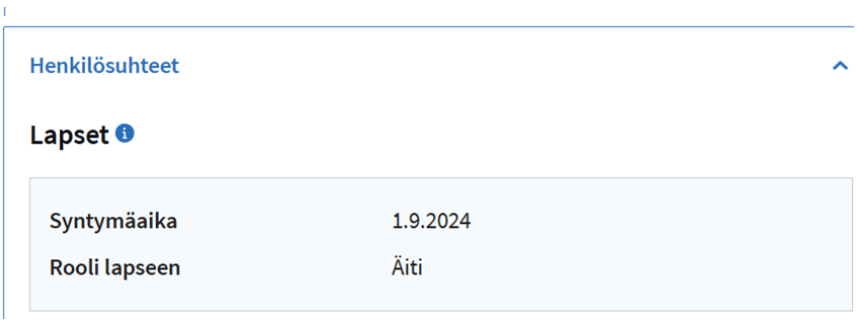
Digi- ja väestötietovirasto vastaa valtakunnallisesta väestötietojärjestelmästä, sen tietojen ylläpidosta ja tietojen käytettävyydestä yhteiskunnassamme. Järjestelmässä ovat henkilötiedot Suomen kansalaisista ja Suomessa asuvista ulkomaalaisista henkilöistä. Rekisteröitäessä henkilö ensimmäistä kertaa väestötietojärjestelmään merkitään hänen sukupuolekseen joko nainen tai mies, mikä tieto vaikuttaa myös hänelle annettavan henkilötunnuksen määräytymiseen (asetus väestötietojärjestelmästä (128/2010) 2 § 3 mom). Sukupuolta koskeva tieto on väestötietojärjestelmässä pakollinen.

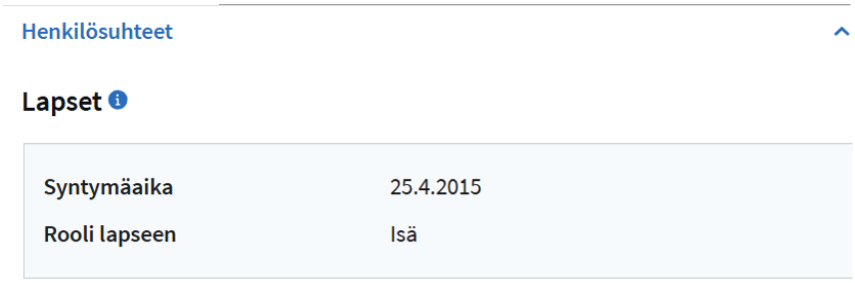
Vanhemmuuden osoittamiseksi sekä vanhemman ja lapsen henkilösuhteen kuvaamiseksi käytetään järjestelmässä nimikkeitä äiti ja isä. Vanhemmaksi merkitty henkilö on siten väestötiedoissa aina joko lapsensa äiti tai lapsensa isä.

Henkilön vanhemmuus määräytyy vanhemmuuslain (775/2022) mukaisesti. Jos vanhemman oikeudellinen sukupuoli vahvistetaan vastakkaiseen sukupuoleen, on hänen mahdollista pyytää muuttamaan väestötietojärjestelmässä oleva vanhemmuusnimikkeensä äidistä isäksi tai isästä äidiksi, jotta se vastaa hänen oikeudellista sukupuoltaan.

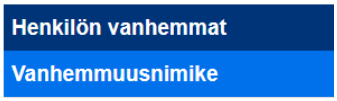
Väestötietopalveluissa sekä kansalaiset että julkisen ja yksityisen sektorin organisaatiot voivat nähdä väestötietojärjestelmään tallennettuja henkilösuhdetietoja.

Kansalainen voi tarkastaa väestötietojärjestelmässä olevat henkilötietonsa Suomi.fi Omat tiedot –palvelussa, jossa vanhemman rooli lapseensa näkyy äitinä tai isänä. Tästä esimerkkinä näytönkuvat palvelun testiympäristöstä:

Viranomaisille ja organisaatioille, joilla on oikeus katsoa tietoja väestötietojärjestelmästä, henkilön vanhempi näkyy äitinä tai isänä. Tästä esimerkkinä näytönkuvat VTJkysely -palvelun testiympäristöstä:

Kun Digi- ja väestötietovirasto välittää väestötietojärjestelmästä vanhemman ja lapsen henkilösuhdetta kuvaavia tietoja tietopalveluina, toimitetaan vanhemmuuteen ja huoltotietoihin liittyvissä tietoryhmissä vanhemmuusnimikkeet äiti ja isä samoin kuin ne on väestötietojärjestelmään kirjattu.

Digi- ja väestötietoviraston tehtäviin kuuluu vanhemmuuden vahvistaminen. Vanhemmuuslakia soveltavana viranomaisena Digi- ja väestötietovirasto toteaa, että termit äiti ja isä ovat vanhemmuuslaissa käytössä kaikissa niissä määritelmissä ja säännöksissä, jotka eivät ole yhtäläiset äidille ja isälle. Kun henkilö vahvistetaan vanhemmaksi, vanhemmuuspäätöksestä ilmenee, onko hän äiti vai isä.

Digi- ja väestötietoviraston asiakasviestinnässä vanhemman ja lapsen henkilösuhdetta koskien huomioidaan tilanteen edellyttämällä tavalla sukupuoli-identiteettien moninaisuus, lainmukainen mahdollisuus oikeudellisen sukupuolen vahvistamiseksi vastakkaiseen sukupuoleen sekä vanhemmuusnimikkeen muuttamiseksi henkilön oikeudellista sukupuolta vastaavaksi.

Salovaara Timo 99705320M

Kökkö Minna 91147766H

Digitaalinen allekirjoittaja:
Kökkö Minna 91147766H
Päiväys: 2025.02.24 08:47:21 +02'00'

Timo Salovaara

Minna Kökkö

Ylijohtaja

Johtava asiantuntija